

NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ
MALZEME VE EKİPMANLARIN TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON TALİMATI

Doküman Kodu	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
DS.TL.05	ARALIK 2023	0	0	1

1. **AMAÇ:** Bu talimatın amacı; hastanemizde hasta bakım/tedavisinde kullanılan alet/malzemelerin Temizlik/dezenfeksiyonunun doğru ve etkin yapılması için sterilizasyon yöntemlerini, dezenfektan seçimini ve dezenfektanların kullanım ilkelerini belirlemektir.

2. **KAPSAM:** NÖHÜ Diş Hekimliği Fakültesi Ağız ve Diş Sağlığı uygulama ve araştırma merkezi tüm birimlerinde çalışan doktor, hemşire ve personelleri kapsar.

3. **KISALTMALAR:**

3. **TANIMLAR:**

3.1. Kontaminasyon: Steril yada dezenfekte edilmiş malzemenin, yer ve yüzeylerin mikroorganizmalarla kirlenmiş olmasıdır.

3.2. Temizleme: Nesnenin yabancı maddelerden deterjan kullanılarak veya deterjansız olarak su ile mekanik temizliğidir. Yıkamayı kurulumla izlemelidir. Sterilizasyon ve dezenfeksiyondan önce temizleme aşaması çok önemlidir.

3.4. Dekontaminasyon: Nesnelere patojen mikroorganizmaların uzaklaştırılmasıdır.

3.5. Sterilizasyon: Her tür mikroorganizma ve sporların fiziksel veya kimyasal yollarla tam olarak yok edilmesidir. Basınçlı buhar, kuru ısı, etilen oksit gazı ve bazı kimyasal maddeler bu amaçla kullanılmaktadır.

3.6. Dezenfeksiyon: Cansız bir nesne üzerindeki bakteri endosporları dışında kalan tüm patojen mikroorganizmaların yok edilmesidir

3.7. Kritik Alet Ve Malzemeler: Steril vücut kısımlarına veya damar sistemine giren alet ve malzemelerdir. Çok az sayıda da olsa herhangi bir mikroorganizma içermeleri halinde yüksek risk oluşturdukları için steril olmaları şarttır.

3.8. Yarı Kritik Alet Ve Malzemeler: Mukozalar ve bütünlüğü bozulmuş ciltle temas eden alet ve malzemelerdir. Bunlarda az sayıda bakteri sporu kalsa bile ciddi bir risk oluşturmaz. Bu nedenle yarı kritik malzemelerin steril edilmesi ideal olsa da yüksek düzey dezenfeksiyon bunlar için yeterlidir.

3.9. Kritik Olmayan Alet Ve Malzemeler: Sadece sağlam ciltle temas eden malzemelerdir. Sağlam deri mikroplar için etkin bir bariyer olduğundan enfeksiyon riski çok azdır. Kritik olmayan malzemeler için temizlik ve/veya düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.

3.10. Yüksek düzey dezenfektan: Bir kısım bakteri sporları da dâhil olmak üzere tüm canlı mikroorganizmaları yok eder ve sterilan sayılırlar. Bazıları da sterilizasyon düzeyinde germisidal olmamakla birlikte, bakteri sporlarının da birçoğuna etkilidir. Yüksek düzey dezenfektanlar kritik ve yarı kritik medikal aletlerin yüksek düzey dezenfeksiyonu için kullanılır. % 2 Gluteraldehit, %7,5 Hidrojen peroksit, %0,2 Parasetik asit, OPA, 10.000 ppm Hipoklorit bu grupta yer alır.

3.11. Orta Düzey Dezenfektan: Mikobakterileri, virüsleri ve mantarları inaktive ederler, bakteri sporlarına etkin değildirler.%60–90 etil veya izopropil alkol, fenol ve fenol bileşikleri, 1000–5000 ppm Hipoklorit bu gruba girer

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN

NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ DIŞ SAĞLIĞI MERKEZİ
MALZEME VE EKİPMANLARIN TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON TALİMATI

Doküman Kodu	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
DS.TL.05	ARALIK 2023	0	0	2

3.12. Düşük Düzey Dezenfektanlar: Bakteri sporları ve tüberküloz basiline etkisiz, vejetatif bakterilerin çoğuna, bazı mantarlara ve virüslere 10 dakikada etkili olan dezenfektanlardır. %50 etil veya izopropil alkol, 100 ppm. Serbest klor içeren sodyum Hipoklorit bu gruba girer.

3.15. Çamaşır Suyu Hazırlama oranları (%5'lik)

1/10'lük çamaşır suyu hazırlanışı:

1 ölçü çamaşır suyu + 9 ölçü su (5000–6000 ppm klor açığa çıkar.) 1/100'lük çamaşır suyu hazırlanışı:

1 ölçü çamaşır suyu + 99 ölçü su (500–600 ppm klor açığa çıkar)

TABLO 1. SPAULDİNG SINIFLAMASI		
Sınıflama	Tanım	Sterilizasyon/ Dezenfeksiyon Önerisi
Kritik Araçlar	Steril vücut bölgelerine giren vücut boşluklarına ve sıvılarınadoğrudan temas eden araçlardır.Örnek: Enjektör iğneleri, Protezler, cerrahi müdahalelerde kullanılan aletler, endodontik aletler, vs.	Mutlaka steril olmaları gerekir.
Yarı Kritik Araçlar	Mukoza ve bütünlüğü bozulmuş deri ile temas eden ancak steril vücut bölgeleri ile teması olmayan malzemelerdir. Angulduruva, piyasemen , yerleştirme ve dolgu aletleri, ortodontik tedavilerinde kullanılan aletler vb.	Sterilizasyon veya yüksek düzey dezenfeksiyon gerekir.
Kritik Olmayan Malzemeler	-Vücut bütünlüğü bozulmamış, sağlam deri ile temas eden malzemelerdir. Örnek: Steteskoplar, tansiyon aleti manşonu, termometre, koruyucu gözlük, cam plaka, karışım kabı, vs. ,tekrar kullanıma mahsus diğer malzemeler içermektedir.	Düşük düzey dezenfeksiyon veya sadece su ile basit temizlik gerekir.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ DIŞ SAĞLIĞI MERKEZİ
MALZEME VE EKİPMANLARIN TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON TALİMATI

Doküman Kodu	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
DS.TL.05	ARALIK 2023	0	0	3

TABLO 2. HASTANEMİZDE KULLANILAN ORTA VE DÜŞÜK DÜZEY DEZENFEKTANLAR

Dezenfektan	Organik maddelerden etkilenme	Tüberkülosidal etki	Avantajlar	Dezavantajlar	Kullanım
Çamaşır suyu	+	+	-Hızlı etkilidir - Geniş etki spektrumu bulunur. - Ucuz, toksitesi azdır. -Yüzeyle fiks olmuş mikroorganizmaların biofilm tabakasının uzaklaştırılmasında etkilidir.	-Organik maddelerden etkilenir. -Koroziftir. -Stabil değildir. -Amonyak ve asitlerle toksik bileşikler oluşturur -Tekstil maddelerin rengini değiştirir.	-Kullanımında firma önerileri dikkate alınır. - Başka temizlik ürünleriyle karıştırılmamalıdır.
Hızlı yüzey dezenfektanı (kuarteryum amonyum Propanol)	+	+	-Uygulandığı yüzeyde herhangi bir atık bırakmadan, silinmeden kendiliğinden hızlı kuruma özelliği vardır.	Çabuk buharlaşır	- Rutin alan temizlik dezenfeksiyonuna ek olarak kritik olmayan malzemelerin hızlı dezenfeksiyon gerektiren işlemlerinde kullanılır.

TABLO 3. HASTANEMİZDE KULLANILAN EL ANTİSEPTİKLERİ

Dezenfektan	Organik Maddelerden Etkilenme	Geniş Antimikrobiyal Spektrum	Avantajlar	Dezavantajlar	Kullanım
Alkoller (%60 ve üzeri 2 – Propanol veya %70 ve üzerinde etil alkol)	Hafif	+++	-Çabuk etkilidir -Toksik, alerjik değildir. -Su ve kurutma gerektirmez. -Diğer dezenfektanlarla etkili kombinasyonlar. -Cilt/el antisepsisi ve temiz sert yüzeylerin dezenfeksiyonu için uygundur.	-Çabuk buharlaşır, fark edilmez. -Yanıcıdır. -Kalıcı etkisi yoktur. -Penetrasyonu zayıf. - Fiksatif etkilidir. -Temiz şartlarda etkilidir. -Uzun süreli kullanımda cildi kurutabilir. - Merceklilik aletlerin montaj materyalini bozabilir. -Lastik, plastik malzemeyi sertleştirir	Firma önerisine göre kullanım süresi belirlenir ve süresinde ürün bitmemişse atılmalıdır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN

NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ DIŞ SAĞLIĞI MERKEZİ
MALZEME VE EKİPMANLARIN TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON TALİMATI

Doküman Kodu	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
DS.TL.05	ARALIK 2023	0	0	4

TABLO 4. HASTANEMİZDE KULLANILAN ANTİSEPTİK SOLÜSYONLAR

Dezenfektan	Organik Madde rden Etkilen me	Geniş Antimikro biyal Spektrum	Avantajlar	Dezavantajlar	Kullanım
Klorheksidin glukonat (% 2)	+	++	-Günlük hijyen ve yıkanmalarında ayrıca ciltteki yaraların antisepsisi ile genel amaçlı bir cilt antiseptiğidir. -Toksik allerjik etkisi yok. -Kalıcı (rezidüel) etkilidir.	-Sert su, anyonik deterjan ve sabunlardan etkilenir. -Gözle temasında kaçınmak gerekir (konjonktivit ve kornea hasar riski).	Kullanıma hazırdır.
iyodoflar	+	++	-Hem antiseptik hem de dezenfektan olarak kullanılabilirler. -Koku, tahriş, kalıcı boyama özelliği yok	-Deterjanlarla kombine etki gösterirler. - Organik madde varlığından ve ısıdan etkilenirler. -Metallere koroziv etki yapabilirler. -Nadiren alerjiye neden olabilirler. -Cilt ve gözde iritasyonlara sebep olabilirler. -Yavaş etkilidirler.	Kullanıma hazırdır.

4.FAALİYET AKIŞI:

- 4.1.Temizleme işlemine başlamadan önce temiz eldiven giyilir, sıçrama riski varsa bariyer önlemleri alınır.
- 4.2.Aletin ayrılabilen tüm parçaları ayrılır.
- 4.3.Akan su altında fırçalayarak etrafa su sıçratmadan yıkanır.
- 4.4.Eğer malzeme üzerinde kurumuş kan ve vücut salgıları varsa, enzimatik temizleyici içinde üretici firma önerisine göre bekletilir.
- 4.5.Yıkanan alet iyice kurulandıktan sonra aletin cinsine göre dezenfeksiyon/sterilizasyon işlemine tabi tutulur.
- 4.6.“Kritik alet/malzeme” kategorisine giren her tür alet/malzeme yıkama ve kurulamadan sonra paketlenerek otoklavda (malzemenin ısıya duyarlılığı göz önünde bulundurularak) “sterilizasyon talimatına” uygun olarak steril edilir.
- 4.7.İsı ve düşük ısı sterilizatörleri (hidrojen peroksit, formaldehit) ile steril edilemeyen kritik ve yarı kritik aletler uygun kimyasal kullanılarak yüksek düzey dezenfeksiyonu sağlanır.
- 4.8.Kritik olmayan aletler için düşük düzey dezenfektan kullanılır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN